

El filtre demogràfic de Barcelona

01/2008 - Antropologia. La població de Barcelona ha experimentat una interessant renovació sociodemogràfica els darrers anys, fruit, principalment, dels canvis de residència i de la migració. La tesi doctoral d'Antonio López Gay aprofundeix en l'existència d'un filtre demogràfic barceloní, que selecciona a qui participa en els fluxos migratoris i residencials que tenen lloc a la ciutat en funció del seu perfil sociodemogràfic. Com a resultat, Barcelona és ara una ciutat més jove, soltera, professional i amb una major representació de la població amb estudis universitaris.

Barcelona és ara una ciutat amb una major representació de població jove, soltera, professional i amb estudis universitaris

Com a resultat de la migració i dels canvis de residència registrats a Barcelona durant la darrera dècada, Barcelona és ara una ciutat amb una major representació de població jove, soltera, professional i amb estudis universitaris. En un àmbit central madur com ho és la ciutat-municipi de Barcelona, que fa més d'un quart de segle va conèixer la seva saturació urbanística i va assolir el seu sostre demogràfic, la renovació sociodemogràfica de la seva població està determinada per les característiques de qui participa als fluxos migratoris i residencials. El filtre demogràfic barceloní s'encarrega de diferenciar a la població que abandona la ciutat respecte a la que decideix canviar de domicili a l'interior de municipi, així com a la que s'incorpora respecte a la que no contempla la ciutat en el seu itinerari residencial. Sobre aquests punts es recolza la Tesi Doctoral "Canvis residencials i moviments migratoris en la renovació poblacional de Barcelona", elaborada per Antonio López Gay, dirigida per la Dra. Anna Cabré i el Dr. Joaquín Recaño, i que pertany al programa de doctorat en Demografia de la UAB.

La dimensió familiar en el canvi d'habitatge és un dels aspectes que defineixen de forma més clara els moviments que abandonen la ciutat en edats d'emancipació residencial. Gairebé vuit de cada deu adults joves de 25 a 34 anys que marxen de Barcelona, resideixen amb parella o fills en la nova residència. En canvi, la relació descendeix al 60% quan s'analitzen els canvis de domicili que es realitzen a l'interior del municipi, i se situa per sota del 50% quan es comptabilitzen totes les entrades a la ciutat. Per primera vegada en la història demogràfica de Barcelona, la població casada no supera a la soltera fins que s'assoleixen gairebé els 40 anys d'edat, un procés en què la migració i la mobilitat residencial han jugat un paper decisiu, i s'ha afegit així al conegut canvi de comportament de la població en termes de nupcialitat. Els solters en les edats adultes més joves no només arrelen més a la ciutat per la seva menor propensió a moure's, si no també per la selecció que exerceix el filtre demogràfic barceloní a favor seu una vegada enceten el canvi d'habitatge.

En termes d'edat i sexe, la combinació de dos processos, immigració estrangera i emigració per motius residencials, ha rejuvenit la piràmide per edats de Barcelona i ha diluït el protagonisme que les generacions nascudes durant el baby-boom havien manifestat durant els darrers 30 anys (veure Figura). En aquest sentit, tot apunta a que en el futur les edats modals de la població barcelonina es concentraran a la franja de 25 a 30 anys, tal i com es repeteix des de fa dècades en altres entitats centrals europees com París o Londres.

El nivell d'instrucció dels barcelonins no explica la intensitat amb què canvien d'habitatge, però defineix la seva destinació final, i per tant, la seva distribució en el territori. En aquest sentit, el filtre barceloní reté a la població més formada, mentre que permet la sortida de la població amb estudis obligatoris o Formació Professional de primer grau. A la immigració, la selecció barcelonina potencia l'arribada de la població amb més estudis, sobretot en els fluxos que procedeixen de la resta de la Regió Metropolitana o d'Espanya.

Des d'una perspectiva socioeconòmica, els professionals i les dones actives són els grups als quals s'atribueix una major permanència al municipi, mentre que els operaris i les dones inactives tenen més probabilitats d'abandonar la ciutat. Finalment, el filtre barceloní permet la sortida a qui pretén satisfer les seves preferències residencials en termes de tinença i superfície de l'habitatge. En canvi, la població que arriba a la ciutat no pot reproduir ni el comportament de la població que l'abandona, ni dels que romanen, i són més propensos a viure en lloguer i en habitatges més petits.

Antonio López Gay

Departament de Geografia

Universitat Autònoma de Barcelona

López Gay, Antonio (2007) "Canvis residencials i moviments migratoris en la renovació poblacional de Barcelona" Tesi Doctoral dirigida per la Dra. Anna Cabré i el Dr. Joaquín Recaño, llegida el 24 d'abril de 2007, programa de doctorat en Demografia, Departament de Geografia de la UAB i Centre d'Estudis Demogràfics.